

“Αυτές οι οικογένειες αποπνέουν την ουράνια ευωδία”

/ [Επικαιρότητα](#)

Ρεπορτάζ: Βασίλης Χάδος

Φωτογραφίες: Ραφαήλ Γεωργιάδης

Στον ιερό δεσμό του άνδρα και της γυναίκας και την κρίση που διέρχεται σήμερα ο γάμος αναφέρθηκε ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου Αρχιμανδρίτης Εφραίμ σε ομιλία του με θέμα “Γάμος – Οικογένεια – Διαζύγια”.

“Το ανδρόγυνο γίνεται ένα, μία σάρκα, ένα πράγμα και γεγονός πολύτιμο για τον Θεό μέσα στον γάμο” ανέφερε μεταξύ άλλων και πρόσθεσε: “Η ένωση του άνδρα και της γυναίκας είναι κάτι πολύ δυνατό, κάτι που δεν μπορεί να καταλυθεί, γίνονται οι δύο ένα, «εις σάρκα μίαν» και όταν καταλύεται, διαλύεται, κατακερματίζεται και η προσωπικότητα. Η ίδια αυτή φυσική ένωση και πράξη είναι ιερή μέσα στον γάμο”.

“Αν βγάλουμε τον Χριστό από τον γάμο αυτό που μένει είναι μια κτηνώδης σχέση (...) Ο υγιής γάμος δημιουργεί και μία υγιή οικογένεια. Αν και ο σκοπός του γάμου δεν είναι η τεκνοποιία, όπως πολύ ωραία τονίζει ο Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος, όμως το ανδρόγυνο που αποκτά τέκνα βιώνει ένα πλήρωμα χαράς και ευτυχίας. Με την τεκνογονία οι σύζυγοι γίνονται συνδημιουργοί με τον Θεό, χαίρονται γιατί συμβάλουν να γεννηθούν άνθρωποι, οι οποίοι εν ελευθερία θα ανατραφούν και θα γίνουν μέτοχοι της βασιλείας του Θεού, τέκνα Θεού”.

Η ομιλία του πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Θεολογικής Ημερίδας με θέμα: «Εκκλησία και σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα» στη κεντρική αίθουσα του Πολυδύναμου Πνευματικού Κέντρου Νεότητας «Αγία Κυράννα» στο Λαγκαδά.

Η Ημερίδα πραγματοποιείται επί τη ευκαιρία του εορτασμού της ιεράς μνήμης της Αγίας Νεομάρτυρος Κυράννης της Οσσαίας, και τελεί υπό την αιγίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνης, της Διεθνούς Ακαδημίας Θεολογικών και Φιλοσοφικών Σπουδών «Οι Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος» και του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ: «Εκκλησιαστικά και σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα»

ΟΛΟΚΛΗΡΗ Η ΟΜΙΛΙΑ

Ὁ Θεὸς μετὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ Ἀδάμ, τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, ἀποφάσισε, «οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν». Στὴν συνέχεια δημιουργήσας ὅλα τὰ ζῶα, πού τὰ ἔφερνε μπροστὰ στὸν Ἀδάμ, ὁ ὁποῖος μάλιστα τὰ ὀνομάτιζε, ἀλλὰ «οὐχ εὐρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ». Τότε ὁ Θεὸς ἔπλασε τὴν Εὐὰ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Ἀδάμ καὶ τὴν τοῦ παρουσίασε. Ὁ δὲ Ἀδὰμ βλέποντας τὸν πραγματικὸ καὶ ἅξιο «βοηθό του», δηλαδὴ σύντροφο τῆς ζωῆς του, ἀναφώνησε: «Τοῦτο νῦν ὅστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου, αὕτη κληθήσεται γυνή ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη αὕτη». Καὶ ὁ Ἀδὰμ συνεχίζει προφητικὰ καὶ ἀποκαλυπτικὰ: «Ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σὰρκα μίαν».

Ἡ διήγησις αὕτη ἀπὸ τὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως δὲν δίνει περιθώρια προσωπικῆς ἀναγνώσεως καὶ ἐρμηνείας, ἀλλὰ ἐκφράζει τὴν ὄντολογικὴ σχέσιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναίκας μέσα στὸν γάμον. Τὸ ἀνδρόγυνον γίνεται ἓνα, μία σὰρκα, ἓνα πρᾶγμα καὶ γεγονὸς πολὺτιμο γιὰ τὸν Θεὸ μέσα στὸν γάμον. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἐπικυρώνει αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν, χρησιμοποιώντας τὸ παραπάνω χωρίον ἀπὸ τὴν Γένεσιν,

ὅταν ἀπαντᾷ στοὺς Φαρισαίους ποὺ θέλουν νὰ τὸν πειράξουν ρωτώντας Τον ἂν ἐπιτρέπεται ὁ ἄνδρας νὰ χωρίζει τὴν γυναῖκα του: «Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν, ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία, ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω». Ἡ ἔνωση τοῦ ἄνδρα καὶ τῆς γυναίκας εἶναι κάτι πολὺ δυνατό, κάτι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ καταλυθεῖ, γίνονται οἱ δύο ἓνα, «εἰς σάρκα μίαν» καὶ ὅταν καταλύεται, διαλύεται, κατακερματίζεται καὶ ἡ προσωπικότητα. Ἡ ἴδια αὐτὴ φυσικὴ ἔνωση καὶ πράξη εἶναι ἱερὴ μέσα στὸν γάμο. Ὅταν γίνεται ἐκτὸς γάμου, μὲ τὶς λεγόμενες ἐξωσυζυγικὲς σχέσεις, προκαλεῖται ὄντολογικὴ διχοτόμηση τῆς προσωπικότητος τοῦ ἁμαρτάνοντος. Γιατὶ ὁ ἄνδρας γίνεται ἓνα μὲ τὴν σύζυγό του, ποὺ ὀφείλει βέβαια νὰ εἶναι, ὅμως ὅταν εἰσχωρεῖ ἡ ἁμαρτία καὶ ὑπάρχουν ἐξωσυζυγικὲς σχέσεις γίνεται ἓνα μὲ τὴν ἄλλη, ἓνα μὲ τὴν ἐπόμενη κ.ο.κ. Τελεία κατακερμάτιση τοῦ προσώπου. Βλέπουμε δηλαδὴ τὴν ἀντανάκλαση τοῦ ἥθους στὴν ὄντολογία τοῦ προσώπου.

Ὁ γάμος ἐννοεῖται μόνο μέσα στὴν Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς εὐλογεῖ τὸ ζευγάρι καὶ ἡ πορεία τοῦ ἀνδρόγυνου πλέον γίνεται ἐν Χριστῷ καὶ διὰ τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ αὐτὸ καὶ ἡ τέλεση τοῦ γάμου παλαιὰ ἐντασσόταν μέσα στὴν Θεία Λειτουργία. Οἱ νεόνυμφοι ἦταν οἱ πρῶτοι ποὺ κοινωνοῦσαν τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς γινόταν ὁ κρίκος, ὁ συνοδοιπὸρος στὴν κοινὴ ζωὴ τους, ὁ μεγαλύτερος ἐνοποῖος παράγων καὶ νόημα καὶ σκοπὸς στὴν ζωὴ τους. Ὁ γάμος ἀποτελεῖ ἓνα μυστήριον ποὺ ἀνάγεται στὸ μυστήριον τῆς ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπαναλαμβάνοντας τὰ λόγια τῆς Γενέσεως ὅτι τὸ ἀνδρόγυνον θὰ γίνῃ «εἰς σάρκα μίαν» προσθέτει, «τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν». Ὅ,τι εἶναι ὁ Χριστὸς γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἔτσι ἀντίστοιχα πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἓνας σύζυγος γιὰ τὸν ἄλλο. Ἡ μεταξὺ ἔνωση καὶ ἡ ἀγάπη τῶν συζύγων διὰ τῆς Ἐκκλησίας μεταφέρονται ἀπὸ τὸ συναισθηματικὸ, φυσικὸ ἐπίπεδο στὸ πνευματικὸ ἐν Χριστῷ καὶ αἰώνιον ἐπίπεδο. Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν σωτηρίαν πλέον γίνεται κοινός, μαζὶ ἀγωνίζονται, μαζὶ θὰ σωθοῦν. Ὁ γάμος προεκτείνεται καὶ στὴν αἰωνιότητα.

Ὁ Θεὸς ὅταν δημιουργεῖ δὲν κάνει λάθη, εἶναι ὁ μόνος ἀλάθητος. Δὲν δημιουργεῖ κάτι καὶ μετὰ ἀποφασίζει νὰ τὸ διορθώσει. «Κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς», «καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν». Ἡ ἐνότητα τοῦ ζευγαριοῦ εἶναι τόσο ἰσχυρή, ὥστε νὰ γίνονται ἕνα. Τὸ ἀνδρογύνο ἐμβαθύνει τὴν σχέση τους μέσω τοῦ Χριστοῦ μὲ μία συνεχὴ αὔξηση τῆς μεταξύ τους γνώσεως καὶ ἀγάπης. Αὐτὴ ἡ σχέση, ἡ ἀρμονία τοῦ ἐν Χριστῷ ἀνδρογύνου δὲν μπορεῖ νὰ βιωθεῖ ἐκτὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γάμου. Γιὰ αὐτὸ λέμε ὅτι ὁ πολιτικὸς γάμος στὴν οὐσία δὲν εἶναι γάμος, ἀφοῦ λείπει τὸ βασικό, ὁ Χριστός. Ὁ Χριστὸς εἶναι ποὺ εὐλογεῖ αὐτὴν τὴν σχέση. Ἄν βγάλουμε τὸν Χριστὸ ἀπὸ τὸν γάμο, αὐτὸ ποὺ μένει εἶναι μία κτηνώδης σχέση, κάτι ποὺ μποροῦν δηλαδὴ νὰ τὸν κάνουν καὶ τὰ κτήνη. Καὶ μὴν σᾶς φαίνεται παράξενο ἂν στὶς ἡμέρες μας γινόμαστε μάρτυρες καὶ αὐτῶν τῶν κτηνωδῶν καὶ παραλόγων σχέσεων ἀφοῦ «ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκεν παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς». Σὲ μερικὲς χῶρες ἔχει ἐπιτραπῆ ἡ κτηνοβασία, ἀλλὰ καὶ ὁ γάμος μὲ τὰ κτήνη. Ἔτσι βλέπουμε ἄνδρας νὰ παντρεύεται τὴν ἀδελφή του, γυναῖκα νὰ παντρεύεται τὸ ἄλογό της, γυναῖκα νὰ παντρεύεται τὸν σκύλο της. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ πιὸ προχωρημένες καταστάσεις, γυναῖκα νὰ παντρεύεται ἕνα δέντρο, γυναῖκα νὰ παντρεύεται σὲ ἐπίσημη τελετὴ τὸ χαλί της!!!

Ἄν ὁ πολιτικὸς γάμος ἄνοιξε τὸ παράθυρο γιὰ νὰ εἰσχωρήσει κάθε κτηνώδης σχέση στὸν γάμο, πόσο μᾶλλον περισσότερο ἔγινε αὐτὸ μὲ τὸ σύμφωνο συμβίωσης

μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιτρέπεται καὶ ἡ παραφύση ὁμόφυλη σχέση. Κάποιοι προσπαθοῦν νὰ ἀκυρώσουν τὸ βιολογικὸ φύλο καὶ νὰ πᾶνε στὸ κοινωνικὸ φύλο ἐπιλογῆς τους ἀκόμη καὶ σὲ ἐναλασσόμενο φύλο, δηλαδή γιὰ ἓνα διάστημα νὰ παρουσιάζονται ὡς ἓνα φύλο καὶ μετὰ ὡς τὸ ἄλλο. Προχωροῦν καλὰ οἱ λεγόμενες ἔμφυλες ἢ καλύτερα ἄφυλες ταυτότητες!

Ὁ ὑγιὲς γάμος δημιουργεῖ καὶ μία ὑγιῆ οἰκογένεια. Ἄν καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ γάμου δὲν εἶναι ἡ τεκνοποιία, ὅπως πολὺ ὠραῖα τονίζει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος, ὅμως τὸ ἀνδρόγυνον ποὺ ἀποκτᾷ τέκνα βιώνει ἓνα πλήρωμα χαρᾶς καὶ εὐτυχίας. Μὲ τὴν τεκνογονία οἱ σύζυγοι γίνονται συνδημιουργοὶ μὲ τὸν Θεό, χαίρονται γιατί συμβάλλουν νὰ γεννηθοῦν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐν ἐλευθερίᾳ θὰ ἀνατραφοῦν καὶ θὰ γίνουν μέτοχοι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τέκνα Θεοῦ. Ὁ ὑγιὲς γάμος εἶναι ὁ χριστιανικὸς γάμος, ἡ ὑγιὲς οἰκογένεια εἶναι ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια. Παλαιὰ ἦταν μεγάλη ἀρετὴ νὰ ἔχει κάποιος πολύτεκνη οἰκογένεια. Οἱ σύγχρονοι προτιμοῦν νὰ κάνουν ἐκτρώσεις, τὶς ὁποῖες ἔχει νομιμοποιήσει ἡ Πολιτεία, παρὰ νὰ σηκώσουν τὸν σταυρὸ τῆς πολυτεκνίας. Προτιμοῦν νὰ γίνονται φονεῖς —γιατὶ ἡ ἔκτρωση εἶναι φόνος, τὸ ἐπιτίμιο τοῦ φονέα ἐπιβάλλει ἡ Ἐκκλησία στὶς γυναῖκες ποὺ καταφεύγουν σὲ ἔκτρωση— παρὰ νὰ ἀνατρέφουν πολλὰ παιδιὰ ποὺ θὰ ἀξιωθοῦν νὰ γίνουν τέκνα Θεοῦ.

Σήμερα ἡ κρίση ποὺ βιώνει ἡ κοινωνία μας σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα εἶναι οὐσιαστικὰ ἀνθρωπολογικὴ κρίση, εἶναι κρίση τῆς οἰκογένειας. Ἡ οἰκογένεια ἀποτελεῖ τὸ κύτταρο τῆς κοινωνίας καὶ ὅταν αὕτὴ νοσεῖ, νοσεῖ καὶ ἡ κοινωνία. Ἡ καρδιά τῆς οἰκογένειας ἦταν ἡ μητέρα. Δυστυχῶς παρατηροῦμε σήμερα ὅτι ἡ γυναίκα ἔχασε τὴν μητρότητά της. Πραγματικὰ παρατηροῦμε στὴν ἱστορία ὅτι πίσω ἀπὸ κάθε μεγάλο ἄνδρα βρισκόταν μία μεγάλη μητέρα. Ὅχι μόνο μεγάλοι ἐπιστήμονες τοῦ κόσμου, ἥρωες τῆς πατρίδος μας, ἀλλὰ πολλοὶ σύγχρονοι Ἅγιοι, ὅπως ὁ Ἅγιος Παΐσιος ὁ Ἀγιορείτης, ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Τσαλίκης ποὺ εἶχαν ἀγίες μητέρες. Χάθηκαν οἱ παλαιὲς μητέρες, οἱ ὁποῖες μὲ αὐτοθυσία καὶ ἀνιδιοτέλεια ἀνέτρεφαν τὰ παιδιὰ τους. Μετὰ τὸν Μάη τοῦ 68 ἐπηρεάστηκε καὶ ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τὶς νέες φιλελεύθερες ιδέες ποὺ πρότασαν τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, τὴν χειραφέτηση τῆς γυναίκας, τὴν σεξουαλικὴ ἀπελευθέρωση καὶ ἔτσι ἡ γυναίκα ἄρχισε σιγὰ σιγὰ νὰ χάνει τὸν ρόλο της. Αὕτὴ ποὺ ἔδινε ζωὴ στὴν οἰκογένεια, δὲν τὴν ἐνδιαφέρει πλέον ἡ οἰκογένεια, κουράζεται ἢ δὲν θέλει νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὴν οἰκογένεια, ἀλλὰ προτιμεῖ τὸν ἑαυτὸ της ἀπὸ τὴν οἰκογένεια. Ἡ παλαιὰ μητέρα ποὺ ἦταν ὅλη τὴν ἡμέρα πάνω ἀπὸ ἓνα τσουκάλι νὰ μαγειρεύει, πάνω μία σκάφη νὰ πλένει καὶ πάνω ἀπὸ ἓνα σίδερο νὰ σιδερώνει φαντάζει σήμερα σὰν μία σκλάβα καὶ δούλα. Ὅμως ὅλα αὐτὰ τὰ ἔκανε ἡ ἀληθινὴ μητέρα μὲ πολλὴ ἀγάπη, χαρὰ καὶ αὐτοθυσία γιὰ τὴν πολύτεκνη οἰκογένειά της. Ἡ χαρὰ δὲν ἔλειπε ἀπὸ τὴν καρδιά της, τὸ χαμόγελο δὲν ἔλειπε ἀπὸ τὰ χεῖλη της. Ἔδινε τὸν ἑαυτὸ της μὲ ἀνιδιοτέλεια καὶ αὐτοθυσία γιὰ αὐτὸ γέμιζε μὲ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Δὲν λέω ὅτι δὲν ὑπάρχουν τέτοιες μητέρες

στις ημέρες μας, αλλά είναι ελάχιστες. Ἡ μητέρα ἦταν τὸ κέντρο τῆς οἰκογένειας, ἡ ὁποία ἀνέτρεφε τὰ παιδιά της «ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου», ποὺ φρόντιζε γιὰ τὸν σύζυγό της νὰ πηγαίνει στὴν ἐκκλησία, νὰ ἐξομολογεῖται, νὰ κοινωνεῖ. Φρόντιζε τὸ σπίτι της νὰ γίνεῖ ἡ «κατ' οἶκον ἐκκλησία» μὲ τὶς προσευχές της στὸ εἰκονοστάσι, τὸ ἄναμμα τοῦ κανδηλίου, τὶς μετάνοιές της, τὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου τοῦ Εὐχελαίου ἢ τοῦ Ἀγιασμοῦ. Ὅλα αὐτὰ ἔφερναν τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ σὲ ὅλη τὴν οἰκογένεια.

Ὅμως καὶ σήμερα δὲν εἶναι ἀργὰ νὰ ἐπανέλθουμε σὲ αὐτὴν τὴν ἀπλότητα, τὴν ὁμορφὴν, ἀλλὰ καὶ ἁρμονικὴ καὶ γεμάτη εὐτυχία κατάσταση μέσα στὴν οἰκογένεια, ἀρκεῖ νὰ τὸ ἀποφασίσουμε καὶ νὰ συμμαχήσουμε μὲ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Ὅχι μόνο ἡ μητέρα, ἀλλὰ καὶ ὁ πατέρας καὶ τὰ παιδιά νὰ προσπαθήσουν ὅλοι μαζί νὰ φέρουν τὸν Χριστὸ στὴν οἰκογένεια, νὰ δημιουργηθεῖ μία ἀληθινὰ χριστιανικὴ καὶ εὐτυχισμένη οἰκογένεια. Ἡ εὐτυχισμένη οἰκογένεια δὲν θὰ προέλθει ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ εὐμάρεια καὶ ὑλικὸ πλοῦτο τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν πλοῦτο τῆς θείας Χάριτος ποὺ θὰ κατοικεῖ σὲ κάθε μέλος της. Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος ἔλεγε: «Πόσο πλανῶνται οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀναζητοῦν τὴν εὐτυχία μακριὰ ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους, στὶς ξένες χῶρες καὶ τὰ ταξίδια, στὸν πλοῦτο καὶ τὴν δόξα, στὶς μεγάλες περιουσίες καὶ στὶς ἀπολαύσεις, στὶς ἡδονές καὶ σὲ ὅλες τὶς χλιδές καὶ ματαιότητες ποὺ κατάληξή τους ἔχουν τὴν πίκρα. Ἡ εὐτυχία βρίσκεται μέσα στὸν ἴδιο μας τὸν ἑαυτό, καὶ μακάριος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ τὸ κατάλαβε αὐτό». Ἡ εὐτυχία αὕτη εἶναι ἡ ἐντὸς ἡμῶν βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἄς ἀναφέρουμε καὶ πρακτικὰ μερικὲς συμβουλές, τὶς ὁποῖες πιστεύουμε ὅτι ἂν ἀκολουθήσει κάθε μέλος τῆς οἰκογένειας θὰ βοηθηθεῖ στὴν προσωπική του κατὰ Χριστὸν ζωὴ, ἀλλὰ καὶ ὅλη ἡ οἰκογένεια θὰ μεταμορφωθεῖ σὲ μία κατὰ Χριστὸν εὐτυχισμένη οἰκογένεια.

Πρῶτον καὶ κύριον, νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ, τὴν συμμετοχὴ στὶς Ἀκολουθίες καὶ ἰδιαίτερα στὴν Θεία Λειτουργία. Ἐμεῖς στὸ Ἅγιον Ὅρος ἔχουμε περίπου 7 μὲ 8 ὥρες Ἀκολουθίες καθημερινά, ἂν τύχει καὶ ἔχουμε ἀγρυπνία ἢ καὶ πανηγύρη πολὺ περισσότερο βέβαια. Οἱ μεγάλες πανηγύρεις τῆς Μονῆς μας διαρκοῦν 15 μὲ 16 ὥρες συνεχόμενα, χωρὶς διακοπὴ. Συνήθως στὸν κόσμον ἡ Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς διαρκεῖ μιάμιση μὲ δύο ὥρες. Δὲν ἀξίζει νὰ προσφέρουμε ἔστω αὐτὲς τὶς δύο ὥρες τὴν ἐβδομάδα στὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ; Καὶ τὸ πιὸ σημαντικό, νὰ ἔχουμε ἐξομολογηθεῖ καὶ νὰ μπορούμε νὰ κοινωνήσουμε τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ; Καλὸ εἶναι ἡ οἰκογένεια νὰ ἔχει καὶ κοινὸ πνευματικόν, ὁ ὁποῖος ἐπειδὴ θὰ γνωρίζει τὴν πνευματικὴ κατάστασιν ὅλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας θὰ μπορεῖ νὰ ἐξομαλύνει τυχόν ἀντιθέσεις καὶ προστριβὲς καὶ νὰ φέρνει μὲ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐνότητα στὶς ψυχὰς τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας. Νὰ μάθουν ὅλοι νὰ προσεύχονται στὸ σπίτι, πρὶν τὸν ὕπνον, ἀφοῦ ξυπνήσουν, πρὶν καὶ μετὰ τὸ φαγητό, ὅταν θὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ σπίτι νὰ κάνουν τὸν σταυρό τους καὶ νὰ ποῦν μία μικρὴ προσευχή: «Χριστέ μου εὐλόγησε τὴν σημερινή μου ἡμέρα νὰ μὴν λυπήσω Ἑσένα καὶ τοὺς ἀδελφούς μου καὶ ὁδήγησέ με σὲ κάθε καλόν». Νὰ λένε τὴν νοερὰ προσευχή, τὴν προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ, τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με». Αὐτὴν τὴν εὐχούλα μπορεῖ νὰ τὴν λέει ἡ νοικοκυρὰ στὸ σπίτι ὅταν στρώνει τὰ κρεβάτια, ὅταν μαγειρεύει, τὰ παιδιὰ ὅταν ἐτοιμάζονται νὰ πάνε στὸ σχολεῖο ἢ στὸ Πανεπιστήμιον, στὸν δρόμον, στὸ λεωφορεῖον, ὁ πατέρας ὅταν πηγαίνει στὴν δουλειά. Νὰ γεμίζουν ὅλο αὐτὸν τὸν χρόνον μὲ τὴν μνήμη τοῦ Χριστοῦ. Τί πιὸ ὁμορφο καὶ ὠφέλιμο! Λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ». Ὅποτε, ὅταν ἐπικαλούμαστε τὸν Χριστό, ὅταν ἀναφέρουμε τὸ ὄνομά Του, μαζί μας εἶναι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ὅταν εἶναι μαζί μας τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τότε φεύγει ἀπὸ μέσα μας κάθε ἐνάντιον, πονηρὸ πνεῦμα, κάθε κακία καὶ προσελκύουμε κάθε ἀγαθόν.

Θὰ πρέπει κάθε οἰκογένεια νὰ ἀναπτύξει σχέσεις μὲ ἄλλες εὐλαβεῖς οἰκογένειες. Καὶ αὐτὸ μπορεῖ κάλλιστα νὰ γίνῃ μέσα σὲ μία ἐνορία. Στὴν ἐνορίαν ποὺ ἀνήκουμε δὲν πηγαίνουμε μόνο γιὰ νὰ ἐκκλησιαστοῦμε, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποκτήσουμε μία σχέση μὲ τοὺς ἄλλους ἐνορίτες. Σὲ αὐτὸ βέβαια θὰ βοηθήσει πολὺ ἕνας ἐνάρετος καὶ δραστήριος ἐφημέριος. Μετὰ τὴν Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς ἢ μίας μεγάλης ἑορτῆς εἶναι πολὺ καλὸ νὰ μαζεῦονται στὸ Ἀρχονταρίκι τῆς ἐνορίας μερικὲς οἰκογένειες γιὰ ἕναν καλὸ συμπνευματισμό, νὰ πιοῦν ἕνα καφέ, ἀλλὰ καὶ νὰ μιλήσουν, νὰ ἀναπτυχθοῦν σωστὲς διαπροσωπικὲς σχέσεις. Σήμερα ὁ ἄνθρωπος σὲ αὐτὸ ποὺ ἀστοχεῖ εἶναι στὶς διαπροσωπικὲς του σχέσεις. Μπορεῖ νὰ ἀναπτύσσει πάρα πολλὰς δημόσιες σχέσεις ἀλλὰ νὰ μὴν μπορεῖ νὰ ἐπικοινωνεῖ οὐσιαστικὰ μὲ

κανέναν και να βιώνει μία μοναξιά, ένα έρμητικό κλείσιμο στον εαυτό του. Στην ένορία όμως μπορεί να αρχίσει να ανοίγει τον εαυτό του, να εμπιστεύεται τον άλλο, γιατί είναι ο πνευματικός αδελφός του, έχουν τον ίδιο πνευματικό πατέρα. Αυτή η επικοινωνία είναι πάρα πολύ σημαντική. «Αδελφός υπό αδελφοῦ βοηθούμενος ως πόλις ὀχυρά», ενώ «φθείρουσιν ἡθὴ χρηστὰ ὁμιλίας κακαί». Στην ένορία επίσης μπορεί να γίνει και πιο ένεργος ή συμμετοχή μας στην ὅλη ζωή και δράση της π.χ. στην κατηχητική και στην φιλανθρωπική κίνησή της. Ἀλλὰ και ἡ προετοιμασία τοῦ προσφόρου ποὺ θὰ χρησιμοποιηθεῖ στην Θεία Λειτουργία εἶναι πολὺ εὐλογημένη ἐργασία. Τὸ δῶρο αὐτὸ ποὺ θὰ προσφέρουμε με προσευχή και ἀγάπη ὁ Κύριος διὰ τοῦ ἱερέως θὰ τὸ μεταβάλει σὲ σῶμα Χριστοῦ. Ἡ μητέρα ἂν δὲν γνωρίζει πῶς γίνονται τὰ πρόσφορα μπορεί νὰ ρωτήσει μιὰ ἄλλη ένορίτισσα ἀδελφή της και νὰ τῆς μάθει. Αυτή στην συνέχεια μπορεί νὰ διδάξει στην κόρη της και ἔτσι ἀποκτᾶται και συνεχίζεται αὐτή ἡ καλὴ συνήθεια και παράδοση.

Αὐτὸ ποὺ θὰ πρέπει νὰ προσεχθεῖ στην οἰκογένεια σήμερα εἶναι ἡ χρῆση τῆς τηλεόρασης και τοῦ διαδικτύου. Αὐτὰ τὰ μέσα μποροῦν νὰ γίνουν αἰτία, ὥστε νὰ σταματήσει ὁ προσωπικὸς διάλογος μεταξὺ τῶν γονέων και τῶν παιδιῶν, ἀλλὰ και μεταξὺ τῶν συζύγων. Εἰδικὰ ἡ ἀνεξέλεγκτη χρῆση τῶν ἡλεκτρονικῶν παιγνιδιῶν στὸ διαδίκτυο μπορεί νὰ προκαλέσει ἐθισμό στὰ παιδιὰ με σχεδὸν ἀνεπανόρθωτες ψυχολογικὲς ἐπιπτώσεις. Ἐπίσης ἡ χρῆση τοῦ κινητοῦ μπορεί νὰ ἀπορροφήσει κάποιον τόσο, ὥστε ἐνῶ νὰβρίσκεταικάποιος ἄλλος δίπλα του νὰ μὴν μιλᾶνε μεταξύ τους, ἀλλὰ νὰ παίζει ὁ καθένας με τὸ κινητὸ του. Θλιβερὴ κατάσταση. Κατάργηση τῆς διαπροσωπικῆς κοινωνίας. Δυστυχῶς, ἐνῶ ἡ σύγχρονη τεχνολογία μᾶς ἔχει προσφέρει πολλὰ και δὲν παύει νὰ εἶναι ἓνα μέσο ἐξυπηρέτησης, γιὰ μερικοὺς ἔχει γίνει αὐτοσκοπὸς και νόημα τῆς ζωῆς. Χρειάζεται μεγάλη διάκριση και φώτιση γιὰ νὰ βάζουμε ἓνα stop σὲ ὅλα αὐτά, ὅταν και ὅπως πρέπει.

Ἡ οἰκογένεια ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα πνεῦμα ἐνότητος, κατανόησης και συνεξηγήσεως. Ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογένειας πρέπει νὰ προσεύχονται ὥστε νὰ φωτίζονται και νὰ λύνονται οἱ παρεξηγήσεις και νὰ μὴν μπορεί νὰ εἰσέλθει ὁ πειρασμὸς ποὺ θέλει μετὰ μανίας νὰ διαλύσει τὴν οἰκογένεια, τὸν γάμο.

Ὁ Χριστὸς εἶχε δώσει ρητῶς τὴν ἀπάντηση σχετικὰ με τὴν διάλυση τοῦ γάμου, «ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω». «Ἡ διατήρηση τῆς κοινωνίας τοῦ γάμου εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἀντίθετα ἡ διάλυσή της με ἀνθρώπινη ὑπαιτιότητα ἀποτελεῖ βαρύνουσα παράβαση, ποὺ συχνὰ ὁδηγεῖ σὲ προσωπικὴ ἢ και ὁμαδικὴ τραγωδία». Δυστυχῶς τὶς συνέπειες ἐνὸς διαζυγίου ὑφίστανται κυρίως τὰ παιδιὰ, ποὺ τοὺς δημιουργοῦνται στην συνέχεια πολλὰ ὑπαρξιακὰ κενὰ και ψυχολογικὴ ἀνισορροπία. Τὰ ἀνθρώπινα πάθη εἶναι ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς τραγωδίας. Ἰδιαίτερα ὁ ἐγωισμὸς ποὺ μπορεί νὰ κυριαρχεῖ και στοὺς δύο συζύγους. Συνήθως ποτὲ ἡ εὐθύνη δὲν πέφτει μόνο στον ἓνα σύζυγο. Καὶ ἐνῶ μπορεί ὁ γάμος νὰ ἔχει διαρκέσει γιὰ δεκαετίες, μπορεί ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ νὰ διαλυθοῦν τὰ πάντα. Ἡ δικαιολογία εἶναι ἡ γνωστὴ και συνήθης. «Δὲν με ἀγαπᾷ» ἢ «δὲν τὸν ἀγαπῶ». «Καλά, τόσα

χρόνια που ήσασταν μαζί, δεν υπήρχε αγάπη»; «Χρειάστηκε να περάσουν 20 χρόνια για να καταλάβεις ότι δεν τὸν ἀγαπᾷς»; «Νὰ ἔχετε κάνει δύο παιδιά, που θὰ πέσει πάνω τους ὅλο αὐτὸ τὸ βάρος τοῦ χωρισμοῦ καὶ τοῦ διαζυγίου»; Ὅμως ἀπὸ πίσω υπήρχε φιλαυτία καὶ ἐγωισμός, αὐτὰ τὰ δύο μεγάλα πάθη. Δὲν υπήρχε ταπείνωση, ἡ μητέρα τῶν ἀρετῶν, νὰ συνέχει τὴν σχέση, ἢ μᾶλλον καλύτερα δὲν υπήρχε ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ που ἐλκύεται ἀπὸ τὴν δική μας ταπείνωση. Καὶ ἂν εἶχε γίνει κάποιο λάθος ἀπὸ τὸν ἕνα σύζυγο ὁ ἄλλος που θὰ εἶχε ταπείνωση θὰ εἶχε τὴν δύναμη νὰ τὸν συγχωρήσει. Ἡ συγχωρητικότητα, ἡ ταπείνωση καὶ ἡ ἀγάπη εἶναι οἱ μεγαλύτερες ἀρετὲς που ἀναπτύσσονται σὲ ἕνα ζευγάρι. Ἄν ἔχουμε λάβει ἐντολὴ «ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν» πόσω μᾶλλον αὐτὸ ἰσχύει γιὰ ἕνα ἀνδρόγυνον. Θὰ πρέπει τὸ συντομότερο δυνατὸν νὰ συγχωρεῖ ὁ ἕνας τὸν ἄλλο.

Δυστυχῶς, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἡ πίστη στὸ μυστήριο τοῦ γάμου, γι' αὐτὸ γίνονται καὶ πολὺ εὐκόλα τὰ διαζύγια. Καὶ κατὰ κάποιο τρόπο ἐπιδημικὸ αὐτὴ ἡ «εὐκολία» ἔχει μεταφερθεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ στὴν χώρα μας. Στὴν Ἀμερικὴ καὶ Βορειοδυτικὴ Εὐρώπη, που ὁ θεσμὸς τῆς οἰκογένειας εἶχε ἀτονίσει τὶς τελευταῖες δεκαετίες, ἦταν λογικὸ ἐπακόλουθο τὰ πολλὰ διαζύγια. Σύμφωνα μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Στατιστικὴ Ἀρχὴ (ΕΛΣΤΑΤ) τὸ 2017 οἱ ἐκδοθεῖσες ἀποφάσεις διαζυγίων στὴν Ἑλλάδα ἀνέρχονται σὲ 19.190 ἔναντι 11.013 τὸ 2016, δηλαδὴ αὐξήθηκαν κατὰ τὸ μεγάλο ποσοστὸ 74,2 %. Κατὰ ἀναλογία ἔχουμε πάρει τὴν πρωτιὰ στὴν Εὐρώπη, ὅπως καὶ στὶς ἐκτρώσεις (τὸ 2017 ἔγιναν 400.000-500.000 ἐκτρώσεις στὴν Ἑλλάδα!). Τὰ διαζύγια ἀποτελοῦν παράγοντα που συμβάλλει στὴν ἐπιδείνωση τοῦ δημογραφικοῦ μας προβλήματος. Θὰ πρέπει ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία νὰ τὸ λάβουν σοβαρὰ ὑπόψιν τους καὶ νὰ συνεργαστοῦν γιὰ τὴν λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Κάτι που ἤδη ἔχει ἀρχίσει νὰ γίνεται σὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χῶρες. Στὴν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ἐνῶ τὸ 2016 τὰ διαζύγια ἦταν 106.959 τὸ 2017 ἔπεσαν σὲ 101.669. Στὴν Γαλλίᾳ ἀπὸ 128.043 τὸ 2016 ἔπεσαν κατὰ πολὺ, σὲ 90.613 τὸ 2017. Ἡ Γαλλία που εἶχε μεγάλο δημογραφικὸ πρόβλημα ἐγκαθίδρυσε Ὑπουργεῖο Οἰκογένειας καὶ ἐνίσχυσε τὸν θεσμὸ τῆς μητέρας. Φέτος γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ὑποθέσεων ἄρχισε νὰ δίνει τὸ λεγόμενο «ἐπίδομα γέννας» γιὰ τὶς ἔγκυες γυναῖκες. Πολὺ καλὸ καὶ σημαντικό. Θὰ ἦταν ἐπίσης πολὺ καλὸ νὰ δημιουργηθεῖ στὸ ἀντίστοιχο Ὑπουργεῖο καὶ μία Διεύθυνση Μητρότητος που νὰ εὐαίσθητοποιεῖται καὶ νὰ ἐνισχύει τὸν θεσμὸ τῆς μητέρας.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἐπιλέξει στὴν ζωὴ του ἢ τὸν γάμο ἢ τὸν μοναχισμό. Ὁ μοναχὸς που ἔχει ἀφιερωθεῖ πλήρως στὸν Θεὸ μὲ τὴν ἀποταγὴ του ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐλεύθερος ἀπὸ γήινες φροντίδες βιώνει τὸν Θεό, τὴν ἔνωσή του μὲ Αὐτὸν σὲ ἕναν πληρέστερο βαθμὸ ἀπὸ τὸν ἕγγαμον. Καὶ ὁ γάμος ὅμως δὲν μειώνει τὸν ἄνθρωπον, τοῦ παρέχει τὴν δυνατότητα τῆς κατὰ Χριστὸν τελειώσεώς του καὶ σωτηρίας του. Τὰ πρόσωπα τῶν συζύγων ἀλλὰ καὶ τῶν παιδιῶν συμπορεύονται καὶ ὁλοκληρώνονται ἐν Χριστῷ καὶ μέσα στὴν Ἐκκλησία. Νὰ εὐχηθοῦμε νὰ

δημιουργοῦνται στὶς ἡμέρες μας οἰκογένειες ποὺ θὰ ζοῦν μέσα στὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ κρατοῦν ἀξίως τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὲς οἱ οἰκογένειες θὰ ἀποπνέουν τὴν οὐράνια εὐωδία, θὰ λειτουργήσουν ὡς φῶτα, ὡς ὁδοδείκτες γιὰ τὸν σύγχρονο ἀποπρασσανατολισμένο ἄνθρωπο καὶ θὰ γίνουν αἰτία σωτηρίας γιὰ τοὺς ἀδελφούς τους, ἀλλὰ καὶ παράλληλα γιὰ νὰ δοξάζεται ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία Του.